

Anaphylaxis (Анафилакса)

Анафилаксата е тешка алергиска реакција што може да го загрози дури и животот и затоа секогаш треба да се смета за итен медицински случај. Анафилаксата се случува по изложување на некој алерген (најчесто на храна, инсекти или лекови) на кој лицето е алергично. Не сите луѓе што имаат алергии се во опасност да добијат анафилакса.

Важно е да ги знаете знаците и симптомите на анафилаксата

Знаците на анафилаксата може да го доведат животот во опасност и во нив спаѓа било кој од следните знаци:

- Тешко дишење и стенкање
- Отекување на јазикот
- Отекување/стегање во грлото
- Тешкотии при зборувањето и/или зарипнат глас
- Свиркање при дишењето или упорна кашлица
- Вртоглавица што не минува и/или паѓање и целосна изнемоштеност
- Бледило и млитавост (кај мали деца)

Во некои случаи, на анафилаксата и претходат помалку опасни знаци на алергија, како што се:

- Отекување на лицето, усните и/или очите
- Осип или брункки
- Болка во stomакот, повраќање (ова се знаци на анафилакса поради алергија на инсекти)

Неколку чинители може да влијаат на тоа колку тешка ќе биде алергиската реакција. Тука спаѓаат вежбањето, топлината, алкохолот, а кај луѓето што се алергични на храна, колкаво количество изеле од храната и на каков начин била таа подготвена.

Важно е да се утврди причината за анафилаксата

Вашиот лекар обично ќе ви постави низа прашања што може да помогнат да се намали списокот на можните причини, како што се храната и лековите што сте ги зеле тој ден, или изложеноста на инсекти. Ваквиот приод исто така ќе помогне да се исклучат состојби што понекогаш може да бидат измешани со анафилаксата, како што се несвестица или епилептичен напад. Ако постои сомневање на алергија, може да бидат извршени проверки за алергичност, обично проверка на крвта при која се бара состојка IgE специфична за алергените (порано беше позната како проверка RAST), или проверка со пелцување, што ќе помогне да се потврдат или исклучат можните причинители на алергија.

Информации за проверките за алергии може да се најдат на местото на интернет на ASCIA:

www.allergy.org.au/patients/allergy-testing/allergy-testing

Важно е да напоменеме дека некои начини за кои се тврди дека претставуваат проверка за алергии (вклучувајќи ја цитотоксичната проверка на храната, проверката Vega, кинезиологијата, техниките за елиминирање на алергии, иридологијата, проверката на пулсот, проверката Alcat, Ринкеловата интердермална проверка, рефлексологијата, анализата на влакна од косата и проверката IgG за алергии на храна) не се медицински или научно докажани начини за потврдување на алергии.

Информации за овие проверки може да се добијат на местото на интернет на ASCIA:

www.allergy.org.au/patients/allergy-testing/unorthodox-testing-and-treatment

Ефикасното постапување при анафилакса спасува животи

Ако сте во опасност од анафилакса, вашиот лекар ќе треба да го води вашиот случај. Тоа би требало да вклучува:

- **Упат до лекар специјалист за имунологија/алергија***
- **Утврдување на причинителот/причинителите на анафилаксата** – Тоа ќе вклучува и сеопфатен медицински историјат и лекарски преглед проследен со толкување на резултатите од проверките за алергија.

Оградување: Информациите на ASCIA се прегледуваат од членовите на ASCIA и ја претставуваат расположивата објавена литература во времето на прегледувањето. Содржината на овој документ не е наменета да биде замена за професионален лекарски совет и сите прашања во врска со медицинското утврдување или лекување треба да му ги поставите на здравствен работник. © ASCIA 2015

- **Подучување за тоа како да се избегнува причинителот/причинителите** – Ова е особено важно при тешки алергии на храна, бидејќи избегнувањето на таа храна е единствениот начин да се избегне алергиската реакција. Може исто така да бидат потребни и совети од искусен стручњак за исхрана при алергии.
- **Снабдување со План за постапување при анафилакса (Action Plan for Anaphylaxis) од ASCIA**** - Плановите за постапување на ASCIA даваат напатствија за тоа кога и како да се користи инјекцијата за самовбригување адреналин.
- **Редовни прегледи кај лекар специјалист за имунологија/алергија заради следење на состојбата.**

* Лекарите специјалисти што се занимаваат со имунологија и алергии се наведени на местото на интернет на ASCIA на: www.allergy.org.au/patients/allergy-and-clinical-immunology-services/how-to-locate-a-specialist

** Плановите за постапување на ASCIA мора да ги пополни лекар и треба да ги чувате на исто место со инјекцијата за самовбригување адреналин. Плановите за постапување при анафилакса на ASCIA може да се најдат на местото на интернет на ASCIA:

www.allergy.org.au/health-professionals/anaphylaxis-resources/ascia-action-plan-for-anaphylaxis

Адреналинот е првиот лек што се користи при анафилакса

Адреналинот дејствува многу брзо за да ги спречи последиците од анафилаксата и е првиот лек што се користи при анафилакса. Инјекцијата за самовбригување адреналин (на пример, EpiPen) содржи единечна, однапред одмерена доза на адреналин, и направена е така што може да ја стават луѓе што не се медицински лица, на пример, пријател, учител, негувател во детска градинка, родител, минувач или самиот пациент (ако не му е премногу лошо за да го направи тоа).

Инјекцијата за самовбригување адреналин треба да се препише само во склоп на сеопфатен план за справување со анафилаксата, кој опфаќа План за постапување при анафилакса од ASCIA и подучување за тоа како да се намалат опасностите од настанување на алергиска реакција. Ако вам или на вашето дете ви била препишана инјекција за самовбригување адреналин, важно е да научите и да вежбате како да ја користите, со помош на направа за вежбање, на секои 3-4 месеци.

Натамошни информации

За информации во врска со анафилаксата (вклучувајќи Планови за постапување од ASCIA, најчесто поставувани прашања, Планови за патување од ASCIA, информации за инјекциите за самовбригување адреналин, информации и напатствија за обука), посетете го местото на интернет на ASCIA:

www.allergy.org.au/health-professionals/anaphylaxis-resources

Кога вие лично или некој член на вашето семејство имате анафилакса, понекогаш може да ви биде тешко да се справите со тоа. Групите за поддршка при анафилакса нудат корисни информации и поддршка од други луѓе што се наоѓаат во иста ситуација. Организациите за поддршка на пациентите при анафилакса се:

- Allergy & Anaphylaxis Australia - www.allergyfacts.org.au
- Allergy New Zealand - www.allergy.org.nz

© ASCIA 2015

Австралиско-азиското друштво за клиничка имунологија и алергија (Australasian Society of Clinical Immunology and Allergy - ASCIA) е главното професионално тело на лекарите специјалисти за имунологија и алергија од Австралија и Нов Зеланд.

Место на интернет: www.allergy.org.au

Електронска пошта: projects@allergy.org.au

Поштенска адреса: PO Box 450 Balgowlah, NSW Australia 2093

Оградување

Овој документ е изработен и прегледан од членовите на ASCIA и заснован е на стручни мислења и на расположивата објавена литература во времето на прегледувањето. Информациите содржани во овој документ не се наменети да бидат замена за лекарски совет и сите прашања во врска со медицинското утврдување или лекување треба да му се упатат на здравствено лице.

Изработката на овој документ не е финансирана од никакви комерцијални извори и на неа немаат влијаено комерцијални организации.

Содржината е обновена последен пат во јуни 2015 г.